Perustuslakivaliokunta

Torstai 24.3.2022 klo 10.00—11.55

Läsnä
puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd
varapuheenjohtaja Antti Häkkänen kok
jäsen Bella Forsgrén vihr (4, 5, 6, 7, 8) (3 osittain)
jäsen Jukka Gustafsson sd (5, 6, 7, 8) (4 osittain)
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Hilkka Kemppi kesk (5, 6, 7, 8) (4 osittain)
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Anna Kontula vas (4, 5, 6, 7, 8) (3 osittain)
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Sakari Puisto ps (1, 2, 3, 4, 5) (6 osittain)
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Heikki Vestman kok
varajäsen Johannes Koskinen sd (1, 2, 3, 5, 6, 7, 8) (4 osittain)
varajäsen Jani Mäkelä ps (1, 2, 3) (4, 5, 6 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 11 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muuttoliikkeen välineellistämiseen vastaamiseksi

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 15/2022 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muuttoliikkeen välineellistämiseen vastaamiseksi A 3

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Valmis
5.2

4. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2016/399 (Schengenin rajasäännöstö) muuttamisesta

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 7/2022 vp

Eriävä mielipide U_7_2022_vp_eriävä_Kontula_Forsgren.pdf A 4

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin muuttaa kappaleen 7 viimeinen virke kuulumaan seuraavasti: "Perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeusturvan osalta valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja toteaa valtioneuvoston kantaa vastaavasti, että ehdotuksella ei puututa hallintotuomioistuinten toimivaltaan päättää päätösten täytäntöönpanosta ja siten kieltää tai keskeyttää täytäntöönpano."

Ed. Vestman ehdotti ed. Rydmanin kannattamana, että kappale 9 poistetaan ja että kappale 8 muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Ehdotuksessa annettaisiin välineellistämiselle määritelmä, jonka avulla voitaisiin päätyä yhteiseen arvioon siitä, onko kyse muuttoliikkeen välineellistämisestä. Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että välineellistämiseen kohdistuvissa toimissa huomioidaan valtion oikeus päättää yhtäältä ulkorajojensa turvallisuudesta sekä toisaalta siitä, kenellä on pääsy valtion alueelle. Valtion tulee pyrkiä takaamaan kansallinen turvallisuus sekä yleinen järjestys kaikissa olosuhteissa. Toimien tulee tapahtua kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti myös kansainvälisen suojelun osalta ja niiden on kunnioitettava perus- ja ihmisoikeuksia sekä turvattava ihmisarvoinen kohtelu. Varsinaista uutta toimivaltaa ei muuttoliikkeen välineellistämiseen vastaamiseksi esitetä. Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että muuttoliikkeen välineellistämistilanteita varten on selkeä, joustava ja käytännössä toimiva oikeudellinen kehys, jossa on määritelty jäsenvaltioiden käytettävissä olevat toimet. Valiokunta kiinnittää jatkovalmistelun kannalta valtioneuvoston huomiota sääntelyn selkeyden ja täsmällisyyden edistämisen tarpeeseen."

Äänestettiin ehdotuksesta. Ed. Vestmanin ehdotus voitti käsittelyn pohjana olleen lausuntoluonnoksen äänin 13—2.

Päätettiin poistaa kappaleen 10, josta oli tullut kappale 9, ensimmäisestä virkkeestä sana "että".

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Kontula ja ed. Forsgrén varasivat tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että eriävä mielipide on jätettävä sihteerille klo 14.00 mennessä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: ed. Kontula ja ed. Forsgrén

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muuttoliikkeen välineellistämiseen vastaamiseksi

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 15/2022 vp

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin lisätä kappaleen 5 loppuun uusi virke seuraavasti: "Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen mukaan lukien oikeus henkilökohtaiseen turvallisuuteen."

Päätettiin lisätä kappaleen 7 loppuun uusi virke seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä, että välineellistämiseen kohdistuvissa toimissa huomioidaan valtion oikeus päättää yhtäältä ulkorajojensa turvallisuudesta sekä toisaalta siitä, kenellä on pääsy valtion alueelle (ks. PeVL 15/2022 vp)."

Päätettiin lisätä kappaleen 10 neljännen virkkeen jälkeen kaksi uutta virkettä seuraavasti: "Valtion tulee pyrkiä takaamaan kansallinen turvallisuus sekä yleinen järjestys kaikissa olosuhteissa. Välineellistäminen nyt käsillä olevassa mittakaavassa on valiokunnan käsityksen mukaan uusi ilmiö."

Päätettiin poistaa kappaleen 16 viimeinen virke.

Päätettiin lisätä kappaleen 17 toiseksi viimeiseen virkkeeseen sanat "kiinnittäen erityistä huomiota palautuskieltoon".

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle vanhemmuuslaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 132/2021 vp

Valiokunta päätti lisäasiantuntijoista. Kutsutaan kuultaviksi: professori Kaarlo Tuori ja oikeustieteen tohtori, dosentti Liisa Nieminen. Pyydetään kirjallinen lausunto: professori Martin Scheinin.

7. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous tiistaina 29.3.2022 klo 10.30.

Pöytäkirja PeVP 27/2022 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala